

Bogen indledes med en kort Redegørelse for Regnskabsvæsenets Udvikling og en Omtale af de Krav, som den frembrydende Industri stillede til Bogføring og Kalkulation, Krav, som stadig øgedes, jo mere Konkurrencen skærpedes. Det paavises, hvorledes Bogføringen efterhaanden tilpassedes de stigende Fordringer, og hvorledes Kalkulationsmetoderne udviklede sig. Forfatteren gennemgaar derpaa i store Træk de mere elementære Konto-planer og giver dernæst en udførlig og instruktiv Skildring af de Systemer, som er fremstillet i de tre ovennævnte Værker. Fremstillingen er ledsaget af Kontooversigter og tegnede Planer, som paa udmærket Maade bidrager til at klargøre Stoffet. De forskellige Kalkulationsmetoder er belyst ved Eksempler, og Gangen i Bogholderiet forklaret med Grundighed. Bogen slutter med nogle sammenfattende Betragtninger over principielle Nydannelser indenfor det behandlede Omraade.

Palle Hansens Bog er i første Række skrevet med Undervisning for Øje, og Vægten er i den Anledning lagt paa den principielle Side af Sagen; men Bogen har utvivlsomt Interesse for en videre Kreds, deriblandt ikke mindst Industriens egne Folk, Erhvervsøkonomer, Revisorer og andre, som teoretisk eller praktisk beskæftiger sig med Regnskabsvæsen for industrielle Virksomheder. Den danner et naturligt Supplement til den foreliggende danske Litteratur om Emnet og viser, bl. a. gennem Citater og Litteraturhenvisninger, interesserede Vej til et dyberegaaende Studium af Problemerne.

Svend Larsen.

Jul. Hirsch: Den moderne Detailhandels Hovedproblemer (Det handelsvidenskabelige Forskningsinstituts Medd. Nr. 9). I Kommission hos Einar Harcks Forlag. 1940.

Antagelig arbejder *Det handelsvidenskabelige Forskningsinstitut* efter en egen Art effektiv *scientific management*; thi dets Publikationer udsendes kontinuerlig som nye Modeller fra en Bilfabrik i frodig Udvikling. Saaledes foreligger atter et nyt Skrift, Meddelelse Nr. 9, hvori Institutets Leder, *Professor Dr. Julius Hirsch*, retter Aktualitetens Søgelys mod den moderne Detailhandels Hovedproblemer.

Skriftet betegnes som erstattende Institutets Meddelelse Nr. 1, der forlængst er udsolgt, og som omhandlede nyere Tendenser indenfor amerikansk Detailhandel. Den nu foreliggende Bog gaar imidlertid videre; den sammenfatter det oprindelige Stof suppleret med Forskningsresultater, hentet fra Forfatterens øvrige Værker, for endelig at føre Udviklingen helt op til Dagen, hvor Situationen analyseres og de videnskabelige Midler for Problemernes fremtidige Løsning præsenteres.

Efter en koncentreret Paavisning af Handelens, specielt Detailhandelens, voksende Betydning i Samfundsøkonomien og af de samlede Fordelingsomkostningers progressive Tendens, som er en Følge af de nye mangeartede Opgaver, der tildeles Handelen, omtaler *Professor Hirsch* de Rationaliseringskræfter, der udløser Udviklingen til Detailhandelens Storbedrifter og Storforetagender. Med sin Interesse for den horisontale Organisation analyserer *Professoren* de økonomiske Betingelser for Storforetagendet og fremhæver seks store Organisationsfordele hos Filialsystemerne, nemlig de store samlede Indkøb, Lagerkapitalens relative Reduktion, Risikoens Udligning,

Bogen indledes med en kort Redegørelse for Regnskabsvæsenets Udvikling og en Omtale af de Krav, som den frembrydende Industri stillede til Bogføring og Kalkulation, Krav, som stadig øgedes, jo mere Konkurrencen skærpedes. Det paavises, hvorledes Bogføringen efterhaanden tilpassedes de stigende Fordringer, og hvorledes Kalkulationsmetoderne udviklede sig. Forfatteren gennemgaar derpaa i store Træk de mere elementære Konto-planer og giver dernæst en udførlig og instruktiv Skildring af de Systemer, som er fremstillet i de tre ovennævnte Værker. Fremstillingen er ledsaget af Kontooversigter og tegnede Planer, som paa udmærket Maade bidrager til at klargøre Stoffet. De forskellige Kalkulationsmetoder er belyst ved Eksempler, og Gangen i Bogholderiet forklaret med Grundighed. Bogen slutter med nogle sammenfattende Betragtninger over principielle Nydannelser indenfor det behandlede Omraade.

Palle Hansens Bog er i første Række skrevet med Undervisning for Øje, og Vægten er i den Anledning lagt paa den principielle Side af Sagen; men Bogen har utvivlsomt Interesse for en videre Kreds, deriblandt ikke mindst Industriens egne Folk, Erhvervsøkonomer, Revisorer og andre, som teoretisk eller praktisk beskæftiger sig med Regnskabsvæsen for industrielle Virksomheder. Den danner et naturligt Supplement til den foreliggende danske Litteratur om Emnet og viser, bl. a. gennem Citater og Litteraturhenvisninger, interesserede Vej til et dyberegaaende Studium af Problemerne.

Svend Larsen.

Jul. Hirsch: Den moderne Detailhandels Hovedproblemer (Det handelsvidenskabelige Forskningsinstituts Medd. Nr. 9). I Kommission hos Einar Harcks Forlag. 1940.

Antagelig arbejder *Det handelsvidenskabelige Forskningsinstitut* efter en egen Art effektiv *scientific management*; thi dets Publikationer udsendes kontinuerlig som nye Modeller fra en Bilfabrik i frodig Udvikling. Saaledes foreligger atter et nyt Skrift, Meddelelse Nr. 9, hvori Institutets Leder, *Professor Dr. Julius Hirsch*, retter Aktualitetens Søgelys mod den moderne Detailhandels Hovedproblemer.

Skriftet betegnes som erstattende Institutets Meddelelse Nr. 1, der forlængst er udsolgt, og som omhandlede nyere Tendenser indenfor amerikansk Detailhandel. Den nu foreliggende Bog gaar imidlertid videre; den sammenfatter det oprindelige Stof suppleret med Forskningsresultater, hentet fra Forfatterens øvrige Værker, for endelig at føre Udviklingen helt op til Dagen, hvor Situationen analyseres og de videnskabelige Midler for Problemernes fremtidige Løsning præsenteres.

Efter en koncentreret Paavisning af Handelens, specielt Detailhandelens, voksende Betydning i Samfundsøkonomien og af de samlede Fordelingsomkostningers progressive Tendens, som er en Følge af de nye mangeartede Opgaver, der tildeles Handelen, omtaler *Professor Hirsch* de Rationaliseringskræfter, der udløser Udviklingen til Detailhandelens Storbedrifter og Storforetagender. Med sin Interesse for den horisontale Organisation analyserer *Professoren* de økonomiske Betingelser for Storforetagendet og fremhæver seks store Organisationsfordele hos Filialsystemerne, nemlig de store samlede Indkøb, Lagerkapitalens relative Reduktion, Risikoens Udligning,

den større Reklamevirkning, Erfaringernes Multiplikation, og endelig den lettere Kontrol. Herefter følger en indgaaende Skildring af Storføretagendets vigtigste Former, de merkantile Eventyr om Brugsforeninger, Filialsystemer, EPA, Piggly-Wiggly, Super-markets og det mest forbløffende — Migros.

Den kendte Frygt for den »lille Mands« eventuelle, og tidligere af andre spaaede, Undergang, aflives med en Sammenligning fra U. S. A. mellem de frivillige og kooperative Kæders Fremgang contra de centraliserede (»kapitalistiske«) Kæders Stagnation i det sidste halvandet Aarti. Efter en Omtale af disse nye Forretningsformers Forhold til Samfundsmagten, specielt Skattevæsenet, følger et højst aktuelt og interessant Kapitel om Detailhandelen under Priskontrol, saaledes som Tilstanden for Detailhandelen er i disse Tider.

Bogens Forklaring af den økonomiske Udvikling op til og med Nutidens Detailhandelsformer er af samme fængslende Art og hyppigt krydret med samme veloplagte Lune, som erindres med Taknemlighed fra Professorens tidligere Bog: *Økonomisk Tidehverv*. Ligesom denne er den foreliggende Bog ikke alene af Interesse for Handelens Udøvere, men vil tillige med Udbytte kunne læses af langt større Kredse. Det er vel altid vanskeligt at se objektivt paa Forhold, der udgør ens personlige Erhverv, men Detailhandelen vil da i denne Bog kunne finde en samfundsökonomisk præget Fremstilling af Problemer, der gaar videre end til den faglige, tilbagevendende Diskussions Malstrøm: »Købmanden contra Brugsforeningen«. Yderligere vil Bogen give Almenheden en bedre Forstaaelse af Detailhandelens samfundsmæssige Opgaver og de rige Kræfter, der i alle Lande udfoldes for Opgavernes bedste Løsning til Almenhedens Vel. En saadan Forstaaelse kan jo tiltrænges netop hos mange af dem, der føler sig kaldet af en virkelig eller indbildt Kritik-Licens til at angribe Handelen og dens Udøvere uden egentlig positiv Viden om Kendsgerninger.

I Bogens sidste Halvdel, der er af særlig Interesse for Handelsfolk og Økonomer, paaviser Professor *Hirsch* Handelsomkostningernes ejendommelige Ensartethed, baade nationalt og internationalt, ja endog interkontinentalt. Derefter gennemgaaes Handelens 5 store Tabskilder, nemlig Tabsvarer, Tabskunder, Tabsleverandører, Tabsafsætningsomraader og Tabsomkostninger. Det sidste Kapitel handler — ja man fristes til at bemærke naturligvis — om det *Værktøj*, som Videnskaben har skænket Handelen til Tabskildernes Udtørring og en fortløbende Bedriftsforbedring — nemlig *Normtallene*. Der anføres karakteristiske Eksempler herpaa samt en fuldstændig Tabel over Normtal for den skandinaviske Detailhandel.

Den »lille Mand« synes ofte at føle en vis Skræk for anvendt Videnskab, idet han ikke forstaaer, at den driftsökonomiske Videnskab næres af Livet selv, men tror, at den dyrkes i verdensfjerne Studerekamre. Fatter han imidlertid, at Videnskabens Resultater, som Normtallene, er et Resultat af Erfaringens Maalinger, mener han, at disse er af større Betydning for den store Forretning end for ham, den »lille Mand«. Først naar saadan falsk Tro afskaffes, vil den »lille Mand« forstaa, at Normtallene netop er til særlig Gavn for ham, idet han derved opnaar et driftsökonomisk Middel, som uden Forskningsinstitutter vilde være forbeholdt Storbedriften og Storføretagendet. Men som Professor *Hirsch* gentager og atter gentager, maa enhver Forretningsmand lære, at disse Fordele kun kan udvikles ved maalbevidst Samarbejde indenfor Handelen.

Vagn Jensen.